

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

05 «Прикладна суспільна географія»

Освітня програма «Середня освіта (Географія)»
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.07 Географія
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 14 від “29” червня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Прикладна суспільна географія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	доцент Сливка Роман Радославович
Контактний телефон викладача	+380503745575
Е-mail викладача	romanslyvka@i.ua
Формат дисципліни	Нормативна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	1 година, раз у 2 тижні, четвер, 17.00-18.00
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Прикладна суспільна географія» потрібна майбутньому фахівцю для того, щоб самостійно оцінювати траєкторію регіонального розвитку, зміни ринку праці, давати оцінку наслідкам ресурсокористування, територіальної організації сфери послуг, промислового виробництва та сільського господарства. Навчальна дисципліна передбачає освоєння методів ментальних карт, картоїдів, картограм, соціологічного опитування, SWOT-аналізу, мозкового штурму, методу Делфі, статистичного та кластерного аналізу великих масивів даних. Здобуті знання стануть в нагоді майбутньому фахівцю в процесі впровадження у середній школі дослідницьких методів навчання задля оволодіння учнями систематизованими знаннями про суспільство та виробництво засобами практичної діяльності, результатом якого є інтелектуальний, соціальний і фізичний розвиток особистості, що є основою для подальшої освіти і трудової діяльності.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання дисципліни «Прикладна суспільна географія» є: формування у здобувачів освіти таких навиків самостійного суспільно-географічного дослідження географічних об'єктів, процесів і явищ, що можуть бути використані для реалізації дослідницької компоненти навчання школярами основної і старшої школи.</p> <p>Основними завданнями навчальної дисципліни «Регіональна суспільна географія світу» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оволодіння базовими методами суспільно-географічного дослідження; – здобуття навичок самостійного суспільно-географічного дослідження; – вміння впровадити у освітній процес дослідницької компоненти. 	
4. Компетентності	
<p>ІК. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання, педагогічні ситуації та практичні проблеми в галузі географічної освіти із застосуванням сучасних технологій та методів дослідження.</p> <p>ЗК 02. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, самостійного вивчення нових методів дослідження.</p> <p>СК 01. Здатність застосовувати базові знання з географії, педагогіки, психології та методики викладання в науково-дослідницькій і професійній діяльності</p> <p>СК 02. Здатність аналізувати географічні об'єкти, явища і процеси як природного, так і антропогенного походження.</p> <p>СК 04. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач шляхом розуміння фундаментальних основ географії та використання як теоретичних, так й експериментальних методів дослідження.</p>	

5. Результати навчання

ПРН 04. Вміти застосовувати географічно-наукові знання і практичні уміння і навички, які є теоретичними основами побудови змісту навчального матеріалу дисциплін географічного циклу основної і старшої школи.

ПРН 07. Уміння виконувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою.

ПРН 08. Вміння використовувати цифрові технології та базове програмне забезпечення, онлайн-сервіси, відкриті електронні освітні ресурси, здійснювати пошук інформації в різних джерелах.

ПРН 10. Демонструвати знання сучасних наукових досягнень географічної науки та тенденцій її розвитку, вміння використовувати їх під час викладання географічних предметів.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VII	106 Географія	4	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Головні принципи прикладної географії. 1. Визначення прикладної географії. 2. Концепція корисного знання. 3. Зв'язок між «теоретичними» і «прикладним» дослідженням.	Лекція, практ. Робота №1.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 15	5	1-2 тижні навчання
Тема 2. Суспільно-просторові процеси як об'єкт регіонального дослідження. 1. Поняття про суспільно-просторові процеси, їх класифікація. 2. Чинники розвитку суспільно-просторових процесів. 3. Закономірності розвитку СГ процесів.	Лекція, практ. Робота №2.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 15	5	2-3 тижні навчання

4. Типи розвитку СГ процесів.				
Тема 3. Моделювання як інструмент СГ дослідження. 1. Інструменти моделювання. 2. Картографічні моделі. 3. Функції моделей. 4. Класифікація моделей. 5. Механізм моделей.	Самост. , практ. Робота № 3.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 15	5	6-7 тижні навчання
Topic. 4. Methods of expert analysis of regional development. 1. Conditions of application of the method of expert evaluation. 2. The Delphi method. 3. The method of brainstorming. 4. SWOT analysis. 5. Content analysis.	Individual work, practical work №4.	Test tasks / assessment of practical work / 15	5	8-9 weeks of study
Topic 5. Program and methods of sociological research. 1. Sociological research: concepts, stages, types. 2. Social research program. 3. Methods of sociological research. 4. Processing and analysis of empirical information. 5. Focus group method.	Individual work, practical work №5.	Test tasks / assessment of practical work / 15	5	10-11 weeks of study
Тема 8. Діяльнісно орієнтований підхід щодо навчання географії. 1. Можливості географії у формуванні основних груп компетентностей учнів. 2. Організація діяльнісного підходу на заняттях географії. 3. Діяльнісний підхід у шкільній позакласній роботі.	Самост. , практ. Робота № 8.	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 15	5	12-13 weeks of study
Тема 7. Польове суспільно-географічне дослідження населеного пункту.		Самостійна робота, 24 год.	10	Упродовж 8-11 тижнів навчання

Тема 8. СВОТ-аналіз розвитку об'єднаної територіальної громади.		Самостійна робота, 36 год.	10	Упродовж 11-13 тижнів
7. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	максимально 50 балів студент отримує під час проведення практичних занять; ще 50 балів студент отримує за складання екзамену.			
Вимоги до письмової роботи	екзаменаційний білет містить 50 тестових завдань. Вага 1 питання – 1 бал.			
Практичні заняття	Кожне практичне/семінарське заняття оцінюється в 5 балів, 10 балів студент може отримати за оформлення і презентацію індивідуального завдання. Без захисту індивідуальної роботи студент не допускається до здачі екзамену. Повторна перездача відбувається за умови, що студент набрав менше 25 балів за екзаменаційне тестування. Вага практичних занять - 80 % від оцінки допуску.			
Умови допуску до підсумкового контролю	Під час навчання на практичних заняттях отримати не менше 25 балів, а також, обов'язково захистити 2 індивідуальні роботи дослідницького характеру. Вага 2 індивідуальних робіт – 20% від оцінки допуску.			
8. Політика курсу				
<p>Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів професії. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем дисципліни. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття. Забороняється добровільна передача інформації між студентами під час екзамену чи практичних робіт.</p>				
Політика щодо академічної доброчесності				
<p>Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.</p>				

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>

Політика щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання

Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasylia-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Влах М., Котик Л. Теорія і методологія географічної науки: навч. посібник., Львів, 2019.
2. Діяльнісно орієнтований підхід щодо навчання географії [Електронний ресурс] // Бібліотека педагога. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: https://education-trost.at.ua/2014_04/razbejko.dijalnisno_orientovani_j_pidkhid_u_practic.pdf.
3. Жемеров О. О. Робота з підручником географії у загальноосвітній школі : Методичний посібник / О. О. Жемеров, О. М. Карпенко. – Харків: ХНУ, 2010. – 20 с.
4. Іщук С.І., Гладкий О.В. Соціальна та економічна географія: теорія і методологія. – К., 2015.
5. Круль В.П. Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70-80-х рр. XX ст.): навч. посібник., Чернівці, 2018.
6. Мартинюк Т. С. Діяльнісний підхід як технологія опрацювання статей підручника / Т. С. Мартинюк // Проблеми сучасного підручника. - 2014. - Вип. 14. - С. 390-396. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2014_14_46.
7. Мезенцев К. Регіональне суспільно-географічне прогнозування: Електронний підручник. – К., 2008.
8. Рудакевич, І. Р Географічне прогнозування : навчальний посібник / І. Р. Рудакевич. – Тернопіль : Вектор, 2013. – 100 с.

9. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. – Одеса, 2005.
10. Шаблій О.І. Основи суспільної географії. - Львів, 2012.
11. The Dictionary of Human Geography / edited by Derek Gregory. – Cambridge: Blackwell Publishing Ltd, 2009. – (5).
12. International Encyclopedia of Human Geography / Editors-in-Chief Rob Kitchin, and Nigel Thrift. – Amsterdam: Elsevier, 2009.

Допоміжна:

13. Багров Н. В. География в информационном мире / Н. В. Багров – К.: Лыбидь, 2005. – 184 с.
14. Дереча Л. В. Застосування діяльнісного підходу при вивченні географії, природознавства та економіки [Електронний ресурс] / Л. В. Дереча // ВСЕОСВІТА. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://vseosvita.ua/library/metodicni-materiali-z-dosvidu-roboti-dialnisnij-pidhid-pri-vivcenni-geografii-368092.html>.
15. Жупанський Я.І. Історія географії в Україні: Посібник / Я.І. Жупанський. – К., 2006. – 275 с.
16. Нэгл Г., Спенсер К. География в диаграммах. - М., 2004.
17. Роль діяльнісного підходу у формуванні цілісного образу науки географії та активної життєвої позиції учнів [Електронний ресурс] / К // ЗІППО. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.zakinppo.org.ua/kabinet/kabinet-prirodnichomatematichnih-disciplin/geografija/800-rol-dialnisnogo-pidhodu-u-formuvanni-tsilisnogo-obrazu-nauki-geografii-ta-aktivnoyi-zhittevoyi-pozitsiyi-uchniv>.
18. Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://orada.if.ua/wp-content/uploads/2020/01/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83-%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE-%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>.
19. Шевчук Л.Т. Соціальна географія: Навч. посібн. / Л.Т. Шевчук. – К.: Знання, 2007. – 349 с.

Викладач

_____

Сливка Р.Р.